

“Jong zijn in oorlogstijd”

Jong overleden

Mijn vader overleed jong. Na de dood van mijn moeder had ik meer tijd om me te verdiepen in hun leven. Ik heb dan ook veel gesprekken gevoerd met familieleden. Mijn ouders hebben elkaar ontmoet tijdens de oorlog. Naast de gesprekken heb ik ook geput uit krantenartikelen, boeken over de Tweede Wereldoorlog in Gouda en algemene fictie en non-fictie boeken over de oorlog.

Oorlog

Aan de vooravond van WO2 heeft mijn moeder Nella, de oudste dochter uit het gezin Bruijnel, een heerlijke tijd op Pensioonaat Mariakroon in Culemborg. In 1939 doet ze eindexamen Mulo A en een jaar later Mulo B met negens voor de exacte vakken. In de eerste dagen van de oorlog houdt ze een dagboekje bij. Ze wordt opgehaald van het internaat en op 14 mei is ze weer in Gouda. Ze schrijft dan:

‘Voor de laatste keer wordt het Wilhelmus gespeeld. Allen zijn we diep onder de indruk en de soldaten op de markt staan als kinderen te huilen. Nu zijn we dan Duits gebied en wat zal ons boven het hoofd hangen? Onze koningin is zondag naar Engeland vertrokken, dus die is in veiligheid. ’s Avonds stroomt de stad vol met Rotterdamse vluchtelingen. Het maantje ziet rood van de brand in Rotterdam.’

Werk

Door de oorlog en bezetting raakt de gedroomde analistenopleiding op de achtergrond. In plaats daarvan volgt ze de eenjarige opleiding tot secretaresse bij Instituut Schoevers in Rotterdam. Vanaf oktober 1941— maart 1944 werkt ze als administratieve kracht bij de Centrale Controledienst van het departement van Landbouw en Visscherij. Het salaris is zestig gulden per maand. Vanaf 1944 werkt ze bij het Goudse kantoor van de Nederlandsche Middenstandsbank.

Mijnwerker

Nella gaat naar dansles bij dansschool van Van Tijn, dé dansschool voor gegoede nette burgers aan de Groeneweg 43. Hier leert ze Henk van Hofwegen kennen, haar eerste en enige liefde. Henk is ook zeventien als de oorlog uitbreekt. Voor hem wordt de situatie moeilijk. Zijn baan als etaleur bij modehuis Bahlmann aan de Markt houdt op. Hij probeert de Arbeitseinsatz te vermijden. Na eerst een tijd te hebben doorgebracht in Friesland, duikt hij onder in Kerkrade en werkt daar in de Wilhelmijn. Na een paar maanden gaat de bezetter ook in Limburg rekruteren.

Amersfoort

De dagen van de Goudse mijnwerker in Limburg zijn geteld. Hij krijgt ook heimwee naar Gouda, zijn familie en zijn vriendin Nella, pakt zijn koffer en reist met de trein terug. Henk van Hofwegen wordt opgepakt en belandt eind juli 1944 in kamp Amersfoort. De planning is dat hij op transport gaat naar kamp Merrem in Duitsland waar hij in de mijnen van Union Rheinische Braunkohle und Kraftstoff AG moet werken. Wat er precies in Amersfoort met hem gebeurd is, heeft hij nooit verteld. Hij komt in de ziekenboeg en treft daar dokter Wesseling. Deze arts raadt hem aan shag te mengen met suiker en deze speciale sigaret daarna op te roken. Het gevolg is een verhoogde hartslag. Het werkt, Henk wordt afgekeurd en terug gestuurd naar Gouda. Het verblijf in Amsterdam en Amersfoort is niet lang geweest, maar het maakt van hem een ander mens.

VERTELLER:

NAAM: Cilia den Boer-van Hofwegen

WOONPLAATS: Gouda

VOOROUDE: Henk van Hofwegen

* 1923 † 1958

VOOROUDE: Nella Bruijnel

* 1923 † 2015

PLAATS VERHAAL: Gouda

RELATIE: Ouders

Hoge Gouwe

De laatste negen maanden van de oorlog is hij ondergedoken in het huis van zijn vriendinnetje aan de Hoge Gouwe nummer 23. Het pand van de slager loopt door naar een achterhuis in de Peperstraat. Overal in het gebouw zitten kasten en hokken waar een onderduiker zich zo nodig kan verstoppen. Wel spannend voor het jonge stel om zo dicht bij elkaar te wonen.

Gewoon en ongewoon

Het verhaal van mijn ouders leerde me dat vooral in de eerste jaren van de bezettingstijd het leven niet altijd dramatisch was. Mensen werkten, gingen naar dansles en werden verliefd. Later werd het, vooral voor mijn vader, wel spannend. Ik verwonder me het meest in het verhaal over de korte tijd dat mijn vader in Kamp Amersfoort was. Hij werd geholpen door een arts zodat hij naar huis kon. Waarom die arts dat deed, weten we niet. Maar was dat niet gebeurd, dan was hij op transport naar Duitsland gegaan, in een mijn beland en wellicht daar zijn overleden. Dan waren mijn ouders niet getrouwd en was ik niet geboren.

Na de oorlog

Na de oorlog volgt de wederopbouw en wordt het leven weer snel opgepakt. Nella en Henk gaan trouwen. Nella krijgt op 30 juni 1946 ontslag ‘tot spijt van de bank in verband met haar aanstaand huwelijk’. Daarna leert ze thuis van haar moeder alles wat je als huisvrouw en moeder moet weten.